

بررسی مفاهیم معماری پایدار در خانه های چهار اقلیم ایران

نرگس بنی نجاریان^{1*}،

1- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری ، Baninajjarian@gmail.com

چکیده

به واسطه انقلاب صنعتی و پیشرفت تکنولوژیکی در استخراج منابع فسیلی و رفع نیازهای سرمایشی و گرمایشی ساختمان ها ،معماری بدون توجه به آلودگی و محیط زیست به سمت استفاده بیشتر و بیشتر از این منابع سوق داده شد و رفته رفته روش ها و راه حل های سنتی و بومی سازگار با طبیعت فراموش شد. بدیهی است که زندگی، کار ،تفریح، استراحت و غیره فعالیتهایی است که در فضا های طراحی شده توسط معماران صورت می پذیردو از آنجا که نقاط ضعف و قوت یک ساختمان بر زیست بوم جهان تاثیر میگذارد، وظیفه حساسی بر عهده معماران است . در سده های گذشته که این تجهیزات وجود نداشت ، معماران می بایست با استفاده از مصالح محلی و بکارگیری عناصر اقلیمی، با عوامل نامساعد طبیعت همزیستی ایجاد نموده وبه نحوی شرایط آسایش در داخل ساختمان ها را فراهم میکردند. معماری بومی که بخش عمده ای از مناطق ایران را به خوداختصاص داده، در طول زمان مورد بی توجهی قرار گرفته و بیشتر بافت های ارزشمند آن از بین رفته است .لذا مطالعه ی تمهیدات بومی این نواحی می تواند ما را در دستیابی به اهداف عمده ی این پژوهش که صرفه جویی در مصرف انرژی، ایجادآسایش حرارتی و اقلیمی و کاهش آلودگی های زیست محیطی و به حداقل رساندن هزینه تامین انرژی است یاری نماید.

واژه های کلیدی :آسایش حرارتی، اقلیم ، توسعه پایدار ، معماری بومی

1- مقدمه

استفاده از معماری که بتواند بیش ترین سازگاری با محیط طبیعی پیرامون خود برقرار کند همواره یکی از نکات دارای اهمیت برای مردم بوده است. امروزه طراحان سعی بر آن دارند تا بتواند بناهایی همساز با اقلیم ایجاد نمایند که کمترین ناهماهنگی با منطقه ی اقلیمی پیرامون خود را داشته باشد. در گذشته خانه ها با توجه به نوع اقلیم، فرهنگ و غیره شکل می گرفت اما بعد از انقلاب صنعتی فرم ها بدون توجه به شرایط اقلیمی و سازگاری با طبیعت و محیط زیست و صرفاً به علت داشتن فرم های جالب توجه به تقلید از طرح ها و سبک های معماری سایر اقلیم ها در معماری ایران مورد استفاده قرارگرفته است. این امر باعث آسیب رساندن به طبیعت و عدم پاسخ گویی به نیازهای عملکردی و عدم دستیابی به یک فرم ساختمانی پایدار و انعطاف پذیر در جهت کاهش مصرف منابع انرژی تجدید ناپذیر گردیده است. معماری پایدار یکی از مباحثی است که اخیراً در کشور ما مطرح شده و مورد توجه قرارگرفته است. نگاهی گذرا به معماری بومی مناطق مختلف ایران، حکایت از شناخت خصوصیات محیطی، بخصوص اقلیمی پهنه های متنوع ایران، چاره اندیشی هوشمندانه نیاکان ما برای استفاده هرچه بیشتر از مواهب طبیعی و مقابله با مشکلات و ناهنجاری های اقلیمی -محیطی آن دارد.

نظریه توسعه پایدار و در پی آن معماری پایدار از بحث انگیزترین موضوعات معماری معاصر است. معماری پایدار دغدغه اصلی آن مربوط به مساله محیط زیست است از تمامی گرایش های پیشین که به مساله تقلیل استفاده از مصالح و انرژی توجه کرده اند بهره می گیرد. معماری گذشته ایران گنجینه ای از امکانات معمارانه می باشد. معماری پایدار، برخاسته از توسعه پایدار، فرآیندی است برای حل مشکلات که طی آن منابع طبیعی، قبل و بعد طی مرحله تولید و ساخت، به کمترین حد آسیب می بیند و بنایی کاملاً سازگار با محیط(اقتصادی ، اجتماعی و طبیعی) خلق می شود. پایداری مفهومی است که بیشتر به عنوان اندازه ارزش یک روش به کاربرده می شودو فرآیندی قابل تکرار است.

1-2-سوال تحقیق

- 1- :خانه های قدیمی ایرانی را می توان پایدار دانست؟
- 2-مشخصه های پایدار در این خانه ها چیست؟